

חדשות תעופה בקצרה – אפריל 2009

- חברת "דיימונד" האוסטרית הפכה בעשור האחרון מחברה קטנה וצנועה לאחת מהחברות המובילות בתעופה הכללית באירופה. אולם, לדברי בעל החברה ומנהלה, כריסטיאן דרייס, שנת 2008 היתה שנת אסון לחברתו. ספקית מנועי הדיזל למטוסי ה- DA42 ולחלק ממטוסי ה- DA40, החברה הגרמנית THIELERT, קרסה, הרישוי למנוע הדיזל שדיימונד פיתחה בשיתוף עם חברת מרצדס, ניתן באיחור של חצי שנה והתקבל רק ברבעון הראשון של שנת 2009, המנוע של מטוס הסילון הקל שהחברה מפתחת, ה- D-JET, הוחלף והשת"פ עם סין להקמת מפעל הרכבה בסין, עלה על שרטון. גם המצב הכלכלי תרם את חלקו ובשנת 2008 סופקו 67 מטוסי DA42 לעומת 98 ב- 2007 ו- 23 מטוסי DA40 לעומת 80 ב- 2007. בשל כך פוטרו במפעל שליד וינה 320 עובדים מתוך 800 ו- 150 מתוך אותו מספר במפעל בקנדה. על אף הקשיים הרבים, הוא צופה עתיד ורוד. החברה פיתחה גירסא של מטוס ביון, ה- MPP, שהינו נגזרת של ה- DA42 הדו-מנועי שהורכבו עליו מצלמות וחיישנים שונים ונעשו שינויים במבנהו, בעיקר בחרטומו, ומחירו כ- 4 מיליון דולר. יש למטוס כושר שהייה של 13 שעות עם צוות של שניים וחתימת רעש מאוד נמוכה. תכונות אלו יחד עם מחירו הנמוך, עושות אותו לאטרקטיבי למדינות רבות שלהן תקציבי בטחון צנועים וגם לצרכים ספציפיים בצבאות גדולים. ואכן, כיום פרויקט זה הינו העיקרי בחברה, כאשר בשנת 2008 סופקו 17 מטוסי MPP והצפי לשנת 2009 הינו 60-50 מטוסים.
- מנוע הדיזל שהחברה פיתחה, ה- AE300, הינו בעל הספק של 170 כ"ס, יקר יותר, כבד יותר ומוצק יותר מהמנוע הקודם בהיותו בנוי מפלדה ולא מאלומיניום, אך יחד עם זאת יעיל ב- 20% בצריכת הדלק ביחס למנוע הקודם. הוא ייוצר בחברה אחות לדיימונד, יורכב במטוסי החברה החדשים, אך הצפי הוא שבעלי המטוסים עם המנוע הקודם, יחליפו אותו עם החדש בתום תקופת האחריות. המנוע יוצע גם ליצרניות מטוסים אחרות.
- מטוסה החד-מנועי 5-מושבי החדש של החברה, ה- DA50 "מגנוס", יקבל כנראה את הרישוי ברבעון הראשון של 2010.
- לגבי מטוס הסילון הקל של החברה מקטגוריית VLJ, ה- D-JET שמחירו הנוכחי 1.4 מיליון דולר, התבטא דרייס ביתר זהירות, על אף שרשומות לזכותו 600 הזמנות. לדעתו מטוס זה ישמש בעיקר לקוחות פרטיים ופחות חברות שכר או מוניות אוויר כפי שחזו בתחילה. הצפי לתחילת אספקה ללקוחות הוא במחצית השנייה של 2010.
- שיעור התאונות בתעופה הכללית בארה"ב ב- 2007 היה 6.7 תאונות לכל 100,000 שעות טיסה וזוהי עליה קלה לעומת 2006, ושיעור התאונות הקטלניות היה 1.18 תאונות לכל 100,000 שעות וזוהי ירידה קלה לעומת 2006.

בולטות תאונות בשל מזג-אוויר ובמיוחד בטיסות VFR ההופכות לטיסות מכשירים בשל תנאי מזג-אוויר (IMC) שבהן אם מתרחשת תאונה, ב- 82% מהמקרים היא קטלנית. סוג אחר של תאונות שחל בו גידול, הן תאונות בשל ביצוע תמרונים. תאונות אלו היוו 6.7% בלבד מכלל התאונות, אך בשל אופיין היוו 20.2% מכלל התאונות הקטלניות. הסוג הנפוץ ביותר של תאונות בתעופה הכללית, הוא תאונות נחיתה המהווה 30.5% מכלל התאונות, אך רק 3.2% מהתאונות הקטלניות.

- ארגון התובלה האווירית הבינ"ל IATA, פרסם תחזית קודרת לשנת 2009 והוא צופה ירידה של 12% בהכנסות חברות התעופה בעולם ולהפסד של 4.7 מיליארד דולר מתוך מחזור של 467 מיליארד דולר וזהו ערך כפול מהתחזית שפרסם בדצמבר. ירידה זו גדולה בהרבה מהירידה בשיעור של 7% שהיתה לאחר אירועי ספטמבר 2001. המצב משתקף גם בכמות המטוסים המקורקעים והמאוחסנים במדבר ובמקומות אחרים: הכמות גדלה ב- 49%, מ- 929 מטוסים בפברואר 2008 ל- 1,387 במרץ 2009.
- מהנעשה בתעשייה האווירית:

- ב- 7/1/09 שוגר מבסיס פלמחים דגם משופר של ה"חץ 2" ויירט בהצלחה טיל מטרה מדגם "אנקור כחול", ששוגר מ-F-15 מעל לים ואשר דימה טיל "שיהאב" אירני שטווחו ומהירותו גדולים בהרבה מזה של ה"סקאד" שהחץ נועד ליירט במקור. במקביל, נמצא בפיתוח ה"חץ 3" שמערכותיו מתוארות כשונות לחלוטין מאלו של ה"חץ 2" ואשר נועד להשמיד את מטרתו ע"י פגיעה ישירה ("HIT TO KILL") בדומה לטילי יירוט אמריקאיים ולא ע"י מרעום קירבה, כפי שיש כיום ב"חץ 2".

- התעשייה האווירית מפתחת דגם לסיור ימי של הכטב"מ "הרון" מתוצרתה. הוא יצויד במכ"ם EL/M-2022U של אלתא והחל ממחצית 2009 הוא אמור להחליף את מטוסי ה-SEASCAN הוותיקים (הסבה של הווסטווינד) ששימשו במשך שנים רבות את צה"ל בתפקיד זה.

- הושלמה הסבה ראשונה של מטוס בואינג 737 מדגם 400 ממטוס נוסעים למטוס מטען והוא סופק ללקוח. זוהי ההסבה ה- 39 של 737 מהדגמים השונים שהתעשייה האווירית ביצעה.

- התעשייה האווירית רכשה 50.1% ממניות הקבוצה הברזילאית SYNERGY במגמה לחדור לשוק המקומי בנושאים כמו כטב"מים, טילים, מערכות מכ"ם, מערכות ל"א ומודיעין וכן במתן שירותים לתעופה האזרחית המסחרית.

- חברת HINDOUSTAN AERONAUTICS ההודית סיפקה לתעשייה האווירית את מכלול החלק האחורי של גוף מטוס המנהלים החדש G150 וזהו הראשון מבין 200 שהוזמנו במסגרת הסכם שנחתם בין החברות ב- 2007 לשבע שנים.
- יו"ר התעשייה האווירית, יאיר שמיר, קרא לממשלה להגדיר את החלל כבעל חשיבות אסטרטגית ובמסגרת זו, לשריין מסלולים נוספים עבור לוויינים ישראלים. כמו-כן קרא להקמת חברה אחת שתטפל בנושא ולשים קץ לאבסורד הקיים לדבריו, של תחרות בתחום בין התעשייה האווירית, התעשייה הצבאית ורפא"ל.
- המצב הכלכלי ושערי המטבע, גרמו ב- 2008 לצמצום הרווח הנקי ב- 23% ל- 91 מיליון דולר, על אף גידול של 9% במכירות ל- 3.6 מיליארד דולר. המכירות לשוק האזרחי, המהוות 39% ממחזור המכירות, גדלו ב- 1% בלבד ולסקטור הצבאי גדלו ב- 14%.

● מהנעשה ברפא"ל:

- רפא"ל מפתחת גירסא חדשה של הפוד לסיור ורכישת מטרות "לייטנינג" וכן גירסא נוספת קלת-משקל המיועדת לשימוש בכטב"מים.
- הרווח לפני מס בשנת 2008 גדל ב- 39% ל- 57 מיליון דולר, עבור מחזור שגדל ב- 19% ל- 1.53 מיליארד דולר. בשנה זו נרשם שיא הזמנות חדשות בערך כולל של 2.5 מיליארד דולר ואשר הביא את צבר ההזמנות בסוף השנה לערך שיא של 3.17 מיליארד דולר.

● חידושים מעולם המנועים:

- חברת PRATT & WHITNEY מפתחת מנוע "וונקל" (למי שזוכר, מנוע כזה היה מותקן במכונית RO 80 משנות ה-70) ומקווה להשיג הספק סגולי גבוה בשיעור של 2 כ"ס לליברה משקל. המנוע ייועד בעיקר לכטב"מים בגודל בינוני ולצרכים צבאיים במקומות בהם יש צורך במנוע קומפקטי. ניסויים אמורים להתחיל במהלך יוני 2009.
- חברות אירופאיות מתכננות פיתוח מנוע סילון-מניפה לקראת 2020 עם יחס העברה של 1:14 (כלומר שעל כל יח' נפח אוויר הנשרפת במנוע, 14 יח' מוזרמות מסביב למנוע ע"י המניפה. כיום יחס ההעברה קטן מ- 1:10). רמת הרעש במנוע זה תקטן ב- 50%, רמת הגזים המזהמים תקטן ב- 50%-80% ותצרוכת הדלק הסגולית תשופר.

- הצעת שר ההגנה האמריקאי, רוברט גייטס, לתקציב הבטחון האמריקאי לשנת 2010 (בסך 534 מיליארד דולר), טומן בחובו שינויים וקיצוצים בקנה מידה שלא היו כמותו מאז סיום המלחמה הקרה לפני כ- 19 שנה: ייצור מטוס הקרב המתקדם F-22, יופסק עם השלמת 189 יח' (3 מטוסים כבר נמחו בתאונות, כולל תאונה קטלנית לאחרונה), יקורקעו 250 מטוסי F-15 ו-F-16, יופסק ייצור מטוס התובלה האסטרטגי C-17 בתום ההזמנה הנוכחית, יוקטן קצב אספקת מטוסי F-18 לצי, תבוטל תוכנית הצי לדור חדש של משחתות ויבוטל פרויקט הרכב הקרבי העתידי של הצבא, ואלו הן רק חלק מהגזירות. לעומת זאת, יוגבר במעט קצב אספקת מטוסי ה-F-35 ויושם דגש גדול יותר על כטב"מים. התנהלות הממשל הנוכחי, מתחילה להזכיר את התנהלות ממשל קרטור בשנות ה-70, "אוהב" ישראל ידוע, שהוריד את קרנה של ארה"ב לשפל המדרגה ורק ממשל רייגן הצליח לשקמו ויש רבים הסבורים שפרויקט "מלחמת הכוכבים", שממשל רייגן יזם, היה תרגיל הונאה מבריק בקנה-מידה קולוסלי, שמוטט בסופו של דבר את ברית-המועצות והביא לסיום המלחמה הקרה.

ערך: דוד קומפורטי